УДК 94:330.34(430)
DOI https://doi.org/10.32782/apfs.v037.2022.33

В. В. Марчук
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-3992-8530
доктор історичних наук,
професор кафедри політичних інститутів та процесів
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

С. М. Дерев'янко
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-3848-7072
доктор політичних наук,
професор кафедри політичних інститутів та процесів
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

КУВЕЙТСЬКИЙ ВИМІР ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Для захисту та просування інтересів держави, окрім економічних і військових ресурсів, важливим також є комунікативний ресурс: інформація про культуру, історію, освіту, науку, досягнення держави. Комунікація дозволяє впливати, переконувати та формувати думку закордонної авдиторії. Як зазначає Й. Меліссен, формування іміджу, пропаганда та інша діяльність, яка пов'язана з публічною дипломатією, бере початок тоді, коли з'являється традиційна дипломатія. Навіть у стародавні часи правителі та їхні представники ніколи повністю не ігнорували потенціал громадської думки на землях закордоном [27, с. 3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Обґрунтуванням загальних аспектів публічної дипломатії присвячено праці Дж. Воллера, Г. Туха, П. Шарпа, Д. Крукеберга, М. Вуйнович, Д. Макквейла, Й. Меліссена та ін. Дослідженням публічної дипломатії з точки зору «м'якої», «жорсткої» та «липкої» сили займалися Дж. Най, Б. Хокінг, В. Мід. Інтегрований підхід до публічної дипломатії став центральним аспектом у наукових доробках Ґ. Ґолана, С. Янґа. Крім того, у статті розглянуто модель моральності, естетики, сили та релевантності (С. Анголт), інформаційно-реляційна модель (Р. Захарна), модель взаємного контролю, задоволення, довіри та відданості (Л. Гон, Дж. Ґруніґ), модель публічної дипломатії під час міжнародних конфліктів (Е. Пратканіс). Дослідження О. Балануци, О. Сегеди та В. Смолянюка присвячено публічній дипломатії України у Державі Кувейт загалом та діяльності дипломатичної установи зокрема.

Формулювання мети статті. Мета статті полягає у дослідженні пріоритетів публічної дипломатії України у Державі Кувейт. Відповідно до мети було окреслено таке коло завдань: 1) визначити виміри, моделі та пріоритети публічної дипломатії; 2) дослідити цілі та інструментарій публічної дипломатії України у Державі Кувейті 3) окреслити проблеми публічної дипломатії України в Кувейті та шляхи їх розв'язання. Дослідження здійснено з використанням методів порівняльного аналізу, контент-аналізу та узагальнення.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Основні моделі публічної дипломатії. Розмежування «м'якої» та «жорсткої» сили стало ключовим серед дослідників і теоретиків публічної дипломатії. «Жорстку» (hard power) або військову силу намагаються обмежити, а «м'якій» силі (softpower), яка включає культуру, ідеали та цінності, навпаки, посилюють роль у здійсненні публічної дипломатії [21, с. 33]. У той же час, В. Мід стверджує, що неможливо не враховувати у цьому аспекті «липку» силу (sticky power) або силу економічної привабливості [26]. «М'яка сила» держави ґрунтується на трьох ресурсах: культури (там, де вона є привабливою для інших), її політичних цінностях (якщо вони відповідають цінностям закордоном) та її зовнішній політиці (якщо її розглядають законною та такою, яка має моральний авторитет) [28, с. 97].

Публічна дипломатія охоплює вплив публічного ставлення щодо формування та здійснення зовнішньої політики за допомогою формування громадської думки в інших державах, взаємодії між приватними групами та інтересами однієї групи з іншою, комунікації між дипломатами та іноземними ЗМІ, а також міжкультурної комунікації [33, с. 24]; є «процесом комунікації уряду з іноземною громадськістю з метою поширити

© В. В. Марчук, С. М. Дерев'янко, 2022

розуміння його національних цілей та політики» [32, с. 3]; є «процесом, за допомогою якого прямі відносини між людьми у державі спрямовані на розвиток інтересів та розширюють цінності тих, кого представляють» [29, с. 106]; управляє комунікацією між дипломатичними акторами, включаючи держави та недержавних акторів, які мають на меті просувати національні інтереси серед громадськості закордоном через різні канали комунікації [24]; означає спроби держав отримати підтримку та сприятливий імідж серед громадськості інших держав, зазвичай завдяки здійсненню управління новинами та детально запланованих ініціатив з метою сприяння формуванню позитивного враження [25, с. 568].

Дж. Най пропонує розглядати публічну дипломатію у трьох вимірах: щоденна комунікація, стратегічна комунікація та розвиток довготривалих відносин з ключовими особами. Перший вимір – щоденна комунікація, яка охоплює пояснення рішень внутрішньої та зовнішньої політики. Після прийняття рішень посадові особи держави присвячують підготовці того, що вони повинні розповісти ЗМІ. Саме іноземні ЗМІ є важливими для першого етапу публічної дипломатії, оскільки під час кризових ситуацій можна швидко реагувати на розповсюдження оманливої інформації та неправдиві обвинувачення. Другий вимір охоплює стратегічну комунікацію щодо розробки ключових тем. У рамках цих тем на наступний рік плануються символічні заходи, зустрічі та ініціативи з метою підсилення певної державної політики. Розвиток довготривалих відносин з ключовими особами за допомогою грантів, обмінів, тренінгів, семінарів, конференцій та доступу до ЗМІ є третім виміром публічної дипломатії. Усі три виміри публічної дипломатії сприяють створенню привабливого іміджу держави, що може допомогти пришвидшити досягнення запланованих цілей [28, с. 101–102].

Л. Гон та Дж. Ґруніґ розробили модель публічної дипломатії, яка має чотири виміри: взаємний контроль, задоволення, довіру та відданість. Взаємний контроль полягає у тому, що у процесі прийняття рішень думка кожної сторони відображається у фінальному рішенні у певній мірі. У добре встановлених відносинах сторони повинні відчувати певний ступінь контролю одна над одною, навіть якщо існує певний дисбаланс сил. Рівень задоволення часто збільшується при отриманні винагороди та зменшується через витрати з підтримання відносин [22]. Довіра є ступенем впевненості сторін одна в одній та їхньому бажанню відкритись одна одній через відкриту, симетричну та етичну комунікацію. Відданість означає міру, в якій сторони відносин відчувають пов'язаними одна з одною, а також рівень їхнього бажання підтримувати відносини [23, с. 3].

Ґ. Ґолан та С. Янґ досліджують інтегрований підхід до публічної дипломатії, яка містить коротко, середньо та довгострокові перспективи. Реляційна модель охоплює довгострокові зусилля державних органів, корпорацій і неурядових організацій щодо управління відносинами з метою формування та підтримання взаємовигідних відносин з іноземною громадськістю. До такої діяльності традиційно відносять програми «м'якої» сили, наприклад, допомога, програми розвитку та обміну. Медіаційна модель передбачає спроби держави формувати свої рамки та впливати у глобальних ЗМІ, що складає короткострокову перспективу. У свою чергу, національний брендинг і репутація держави грають важливу роль місточка між короткостроковою медіаційною та довгостроковою реляційною публічною дипломатією [18, с. 4].

Публічна дипломатія зосереджена на національному іміджі держави та пов'язана з національним брендом. У зв'язку з цим С. Анголт дослідив модель моральності, естетики, сили та релевантності у публічній дипломатії. Моральність пов'язана з тим, чи ми приймаємо та схвалюємо державу, а саме: політичних лідерів, населення, державні та комерційні інституції. Естетика є мірилом того, чи держава (з точки зору її населення, архітектури, природного середовища, культури, їжі тощо) є привабливою для очей, у деякий випадках – і для інших органів чуття. Люди тяжіють до асоціації краси з чеснотами та багатством. Естетичне сприйняття ґрунтується на чотирьох категоріях: культура, природне середовище, люди, артефакти. Сила полягає у сприйнятті держави як такої, яка може впливати на міжнародну громадську думку військово, економічно та медійно. Релевантність означає, що емоції, розум, краса та докази є незмінними умовами для зміни громадської думки, але цього недостатньо. По-перше, громадськість повинна бути готовою для прийняття змін та перегляду своєї думки. По-друге, ці умови мають відбуватися послідовно та протягом довгого періоду часу [14, с. 198–201].

Відповідно до цієї моделі можна виокремити такі інструменти національного брендингу: промоція туризму, культурні відносини, промоція інвестицій, промоція освіти, наукова дипломатія, залучення талантів тощо. Промоція туризму є важливою для естетичного сприйняття країни, якщо вона має привабливі ландшафти, артефакти та народи. Культурні відносини поєднують естетику та мораль. Освіта, наука, залучення талантів є основними інструментами моральної сили. Промоція інвестицій, хоча і має невеликий вплив на громадськість, є найважливішим інструментом публічної дипломатії [14, с. 202].

Для формування позитивного іміджу держави необхідні систематичні та планомірні дії державних інституцій, ЗМІ та експертів за допомогою

таких кроків : повне охоплення усіх каналів комунікації (телебачення, радіо, Інтернет, блоги); використання іміджу (харизми) політичних лідерів; використання національної символіки у дизайні продуктів на експорт; підтримка громадян за кордоном; проведення іміджевих кампаній, творчих конкурсів, зустрічей з відомими науковими та культурними діячами; участь та проведення спортивних подій світового масштабу [3, с. 39].

Р. Захарна досліджує інструментарій публічної дипломатії з двох аспектів: інформаційного та реляційного. Інформаційний аспект полягає у тому, що інформація збирається та використовується з метою промоції політики, просування політичних інтересів, покращення іміджу та залучення громадськості. Особливостями інструментарію в інформаційному аспекті є стратегії створення повідомлень; контроль планування, впровадження та оцінки ініціативи; обмежена взаємодія між політичним спонсором та цільовою авдиторією (авдиторія грає пасивну роль у плануванні, впровадженні або змісту інформації); різноманітність каналів комунікації для поширення інформації (друковані, аудіовізуальні та Інтернет ЗМІ, а також міжособистісне спілкування). Реляційний аспект передбачає визначення та побудову відносин. Інструменти цього аспекту мають на меті знайти спільні риси або взаємні інтереси з громадськістю за допомогою певної форми міжособистісного спілкування [34, с. 87–91].

Кувейт та публічна дипломатія. У рамках політичної та військової безпеки основною ціллю Кувейту є виживання держави, стабільність і єдність політичної системи. Щодо арабської ідеології та ісламських цінностей, то Кувейт у зовнішній політиці намагається балансувати та уникати правих (консерваторів або традиціоналістів) і лівих (націоналістів або арабських радикалів) політичних спектрів [15]. Цікавим є той факт, що політична організація суспільства у країнах Перської затоки характеризується трайбалізмом та принципами ісламу. Релігійні інституції відіграють важливу роль у суспільстві, а релігійні лідери та групи пришвидшують або затримують політичний розвиток держави [17, с. 55]. Наприклад, трайбалізм у тіньовому уряді Кувейту (неформальна система) здійснює політику разом з державними структурами, які закріплені у законодавстві та конституції [31, с. 90].

Місія інвестувати та ділитися національним багатством з менш успішними арабськими та мусульманськими державами пов'язана зі спільною ментальністю та ідентифікацією з арабським та ісламським світом, а також через величезні запаси нафти [15]. Тому Держава Кувейт намагається виконувати роль «нішевої дипломатії» у сфері гуманітарної допомоги та інвестиціях в арабські та ісламські держави, а також держави третього світу. «Нішева» дипломатія часто асоціюється з малими державами. Проте, також є характерною для держав, які мають значні розміри та можливість здійснювати певні важливі ролі на міжнародній арені, наприклад, військовий або інший персуазивний вплив, або виступати посередниками між іншими державами [20, с. 67]. Е. Пратканіс виокремлює трьох акторів у війні у Перській затоці у 1990 році, які намагалися вливати на серця та думки світової спільноти. Саддам Хусейн намагався продемонструвати світу, що він є жорстким диктатором, який не є винним у злочинах. З цією метою він намагався контролювати інформацію завдяки цензурі; захоплювати заручників західних держав; за допомогою журналістів CNN розповідати про бомбардування, які начебто здійснювали сили коаліції. Влада Держави Кувейт, з іншого боку, намагалася представити свій імідж як хорошої та порядної жертви. З цією метою були спроби зобразити Кувейт як відкрите та демократичне суспільство, де, на відміну від інших арабських держав, жінкам дозволено водити автомобілі; поширювалися історії про жорстокість іракських військових; контролювався інформаційний потік, де відео кувейтського руху опору, що були дуже затребуваними західними ЗМІ, були основним джерелом інформації. США, у свою чергу, мали на меті продемонструвати стратегію лідерства, коли світ об'єднався проти агресії Саддама Хусейна. З цією метою вони підтримували кувейтський уряд; транслювали, що світові лідери виступили проти дій Хусейна [30, с. 112].

Публічна дипломатія України в Державі Кувейт. Відповідно до Стратегії публічної дипломатії МЗС України на 2021–2025 рр., виокремлено такі 7 основних напрямів публічної дипломатії України: культурна, економічна, експертна, кулінарна, науково-освітня, спортивна та цифрова [10, с. 11–15]. Держава Кувейт у цьому документі згадується у переліку пріоритетних держав у різних напрямках публічної дипломатії, зокрема, для залучення інвестицій; просування освітніх можливостей; просування туристичного потенціалу; для цифрової дипломатії [10, с. 27].

Інформаційний інструментарій публічної дипломатії України у Державі Кувейт охоплює такі основні напрями: економічна, експертна та цифрова дипломатія, та полягає у просуванні у кувейтських і арабських ЗМІ інших держав таких аспектів:

1) наголос на аналогіях та порівнянні війни в Україні зараз та у Державі Кувейт у 1990 році;

2) демонстрація збитків, які понесла Україна внаслідок широкомасштабної агресії рф, та які перевищують масштаби збитків Кувейту через іракську окупацію;

3) акцентування на тому, що Україна та Кувейт є мирними державами, де мусульмани є невід'єм-

ною частиною суспільства, а росіяни намагаються безжально знищувати усіх українців, зокрема мусульман;

4) спростування того, що війна рф проти України відбувається не за територію чи ресурси, а за право вирішувати долю усього українського народу, а весь цивілізований світ повинен засудити дії рф [9, с. 336];

5) намагання переконати представників Держави Кувейт голосувати за рішення на користь України у міжнародно-правових інституціях;

6) намагання переконати Державу Кувейт приєднатися до Кримської платформи.

Економічна дипломатія. Посольство України у Державі Кувейт постійно проводить зустрічі та консультації між зовнішньополітичними відомствами обох держав щодо спільних заходів в інвестиційній та торговельно-економічній сферах, а також онлайн-конференції з потенційними інвесторами [6].

Відомо, що міжурядова угода про торговельно-економічне (науково-технічне, інвестиційне) співробітництво підписані з Державою Кувейт ще у 2001 році й потребує оновлення, як і підписані у 2003 і 2004 роках Угода про взаємний захист інвестицій та Угода про уникнення подвійного оподаткування підписані.

Поштовхом до активізації співробітництва стали візити тодішнього Президента України П. Порошенка в Саудівську Аравію, ОАЕ, Катар та Кувейт у 2017-2018 роках. З Державою Кувейт тоді були підписані Угода про співробітництво у військовій та інших сферах, а також декілька меморандумів у гуманітарній сфері. Функціонує міжурядова комісія з питань торговельно-економічного співробітництва між Україною та Кувейтом (проте, останнє засідання відбулося у 2018 році). Важливим для двосторонньої співпраці стало проведення бізнес-форумів у Кувейті у 2018 та 2020 роках. Однак, ця взаємодія не носить системного регулярного характеру [4].

Міністр закордонних справ України Д. Кулеба підкреслював позитивну динаміку співробітництва з країнами Перської затоки під час підсумкового онлайн-брифінгу МЗС 24 грудня 2020 року та окремо виділив Кувейт серед ТОП-7 успіхів української дипломатії 2020 року [5]. Обидві держави готові активізувати взаємодію як на рівні держави, так і на рівні бізнесу, про що неодноразово заявляли їх високопосадовці. 14 березня 2021 року Рада експортерів та інвесторів при Міністерстві закордонних справ України та Торгово-промислова палата Держави Кувейт підписали меморандум про взаєморозуміння. Відтоді спільно з Торгово-промисловою палатою Кувейту було організовано 5 онлайн-конференцій щодо різних аспектів торгівельних відносин України та Кувейту, у яких взяли участь понад 400 представників бізнесу. Тільки, У січні-липні 2021 року двосторонній обсяг торгівлі товарами між Україною та Кувейтом становив 17,47 млн дол. Експорт товарів становив 16,62 млн дол., імпорт – 0,85 млн дол. Сальдо торгівлі товарами позитивне для України і становить 15,77 млн дол. США. 28 вересня заступник міністра закордонних справ Дмитро Сенік взяв участь в українсько-кувейтському інвестиційному форумі «Урядова підтримка інвестицій в Україні» і запросив кувейтських інвесторів вкладати кошти в Україну [13].

Експертна дипломатія. Під час повномасштабної агресії рф проти України дипломатична установа активно залучає політичних експертів, військових експертів, політологів, журналістів до участі в інтерв'ю у кувейтських та арабських ЗМІ щодо об'єктивного висвітлення подій в Україні.

Цифрова дипломатія. До ключових викликів можна віднести забезпечення активності, комунікації та інтерактивності у соціальних мережах з кувейтською та українською авдиторією, запобігання кібератакам і дезінформації у цифровому просторі [8, с. 86].

Реляційний інструментарій публічної дипломатії України у Державі Кувейт охоплює такі основні напрями: культурна, кулінарна, науково-освітня та спортивна дипломатія.

Культурна дипломатія. Посольство України постійно проводить культурні заходи у рамках «Тижнів України в Кувейті». До прикладу, у вересні 2022 року було проведено низку фортепіанних концертів українського композитора Євгена Хмари, виставку картин «SaveUKR(AI)ne», які створені штучним інтелектом та показ мод від українських дизайнерів [11]. За участі українських митців 14 вересня 2022 року в Посольстві Великобританії в Державі Кувейт відбувся вечір на підтримку України. За інформацією Посольства України в Державі Кувейт упродовж цьогорічного «Тижня України в Кувейті» загалом проведено 7 заходів, у яких взяло участь понад 1,5 тисячі учасників, панувала унікальна атмосфера підтримки та любов до України [6].

Кулінарна дипломатія. У соціальних мережах українського дипломатичного представництва в Кувейті постійно проводяться інформаційні кампанії з метою популяризації української кухні, що покликано сприяти міжкультурному взаєморозумінню між народами, підвищенню позитивного іміджу держави.

Науково-освітня дипломатія. За підтримки Посольства України в Кувейті проводяться заходи, які спрямовані на українську діаспору та програми обміну. Діаспора на території держави перебування є однією із ключових стейкґолдерів для акредитуючої держави [16, с. 279].

Проведено заходи із залученням української діаспори: інтелектуальний брейн-ринг, волон-

терські курси французької мови, освітні майстер-класи з образотворчого мистецтва та спорту. Як приклади програм обміну, можна зазначити виступи лекторів у Кувейтському університеті, проведення міжнародної студентської конференції [1, с. 74–75], англомовна онлайн-конференція «Ukrainian Literature Entering Kuwait Book Market», стажування у мовному центрі Кувейтського університету, переклад низки кувейтських новел українською мовою, створення арабськомовної книги про кувейтський період кар'єри В. Лобановського [1, с. 270].

Спортивна дипломатія. Футбол у Кувейті – один з найулюбленіших видів спорту, а В. Лобановський свого часу відіграв значну роль у розвитку футболу в Україні та Кувейті. За підтримки дипломатичної установи проводяться міжнародні спортивні конференції, дружні футбольні матчі між українськими та кувейтськими командами, заняття з фітнесу для дітей [1, с. 268–269].

З початком повномасштабної війни рф проти України досліджувані напрями української публічної дипломатії у Кувейті звузилися, а основними цілями стали залучення фінансової та гуманітарної допомоги Кувейту, а також домогтися осуду її громадськістю дій рф в Україні. Вже 9 березня 2022 року близько 20 громадян Кувейту, які підтримують Україну у її визвольній війні проти російських окупантів, провели мирну демонстрацію перед будівлею кувейтського парламенту для привернення уваги місцевої громадськості до подій в Україні. У заході також взяли участь кувейтські ЗМІ. Українці в Кувейту долучились до збору гуманітарної допомоги співгромадянам. Спільними зусиллями, за даними Посольства України в Державі Кувейт тільки у квітні 2022 року було зібрано близько 3 тон речей першої необхідності для немовлят, предметів гігієни, одягу тощо [6] .

Акцентуємо, що Кувейт – перша арабська держава, яка підтримала Україну у війні з росією та наголосила на важливості захисту територіальної цілісності і суверенних прав України. Коли резолюція Ради Безпеки ООН звинуватила росію за напад на Україну, Кувейт виявився єдиною арабською державою, яка була у списку 80-ти співавторів. Нагадаємо, що Кувейт підтримав резолюцію Генеральної Асамблеї ООН «Територіальна цілісність України» ще у ході голосування 27 березня 2014 року.

«Сьогодні (11.04.2022 р. – *Авт.*) Кувейт вже відправив один гуманітарний вантаж до України обсягом 33,5 тони (дитяча їжа, медикаменти, тощо) і найближчим часом запланована відправка другого літака з гуманітарною допомогою. Також уряд Кувейту через структури ООН виділив 2 млн доларів для фінансування різноманітних потреб України», – повідомив Надзвичайний та Повноважний посол України в Державі Кувейт – Олександр Балануца. Вочевидь, така підтримка пов'язана з тим, що кувейтці побачили в українцях себе, але 30 років тому: коли величезний, ядерно спроможний Ірак вирішив анексувати свого маленького, та гордого сусіда - державу Кувейт [12].

На офіційному вебсайті Посольства України в Державі Кувейт міститься інформація про акції на підтримку України, яку провели з початку повномасштабного вторгнення рф на нашу землю дипломатичні представництва іноземних держав (Великої Британії, Грузії, Республіки Польща, Французької республіки, Апостольська нунціатура). Служби за мир за участю представників української діаспори, українських та іноземних дипломатів відбулися о окремих кувейтських церквах [6].

Держави Кувейт і Катар заявили, що не згодні з рішенням росії анексувати Донецьку, Луганську, Херсонську та Запорізьку області України. У заяві Міністерства закордонних справ Держави Кувейт від 3 жовтня 2022 року наголошується, що: «Рішення росії анексувати частину України – грубе порушення міжнародного права. Для вирішення питання необхідно поважати суверенітет і територіальну цілісність України в межах її міжнародно визнаних кордонів».

Проте все одно залишаються нерозв'язаними такі проблеми: недофінансування; нечіткі та широкі пріоритети публічної дипломатії у Кувейті; штучно створені бюрократичні перешкоди; недієва кадрова політика [9, с. 102], коли переважну кількість вищезазначених функцій публічної дипломатії виконує лише один дипломат, а весь штат Посольства України складається з кількох осіб. Тому вкрай важливо оптимізувати підходи до публічної дипломатії загалом та у Державі Кувейт зокрема, переглянути пріоритети, цілі та завдання, а також збільшити штат української дипломатичної установи, що істотно б вплинуло на ефективність її діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Комунікація є важливою складовою частиною публічної дипломатії, метою якої є захист, просування інтересів держави та формування громадської думки закордоном. Інтегрований підхід до публічної дипломатії передбачає медіаційну модель (на короткострокову перспективу), національний брендинг (середньострокову) та реляційну модель (довгострокову). Це дозволяє відповідно організовувати програми обміну та різноманітні заходи, формувати імідж держави, і врешті-решт підтримувати взаємовигідні відносини з іноземною авдиторією. Інформаційний інструментарій публічної дипломатії України у Державі Кувейт охоплює економічний, експертний і цифровий напрями Стратегії публічної дипломатії МЗС України. У свою чергу, реляційний інструментарій зосереджений на культурній, науково-освіт-

ній, спортивній та кулінарній дипломатії. Проте, на жаль, через повномасштабну війну рф проти України ці напрями зазнали значних змін, оскільки у таких умовах найголовніше – домогтися осуду громадськості Кувейту дій рф, залучити фінансову та гуманітарну допомогу Кувейту, знайти кошти для фінансування діяльності дипломатичних установ України, а також переглянути підходи до публічної дипломатії. Перспективами подальших досліджень є аналіз та обґрунтування пріоритетів публічної дипломатії України під час війни у державах Затоки, вивчення досвіду війни у Кувейті 1990 року та в інших державах. Сьогодні нерідко проводяться історичні паралелі з подіями 1990 року, коли Ірак вторгся в Кувейт під гаслами «один народ» та «відповідь на підготовку до агресії». Чим це закінчилося – добре відомо. Україна має також скористатися досвідом Держави Кувейт для отримання компенсацій від росії за завдані її агресією збитки.

Література

1. Балануца О.О., Сегеда О.О. Освітній вимір публічної дипломатії: синергія міжнародних та національних освітніх проєктів / *TheScientificHeritage*. Budapest: The Scientific Heritage, 2020. №. 48. P. 5. С. 71–77.

2. Балануца О., Сегеда О. Публічна дипломатія в роботі дипустанов: цікаві факти з українського досвіду в Кувейті. *Україна дипломатична: науковий щорічник*. Київ, 2021. С. 267–275.

3. Бікір К.Ю. «М'яка сила» як дієвий інструмент формування іміджевої політики України. *Регіональні студії*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2019. № 19. С. 35–40.

4. Герасимчук А. Перська Затока: вибір та можливості України. Аналітична записка [Українська призма] URL: http://prismua. org.tilda.ws/persiangulf.

5. Кулеба назвав 7 головних успіхів української дипломатії у 2020 році. *УНІАН. 22.12.2020 р.* URL: https://cutt.ly/eNj2PkX.

6. Посольство України в Державі Кувейт: офіційний вебсайт. URL: https://kuwait.mfa.gov.ua/.

7. Сегеда О. Висвітлення національно-визвольної війни України в Кувейтських ЗМІ. *Вісник Львівського університету: Філософсько-політологічні студії*. Львів : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип, 42. С. 328–337.

8. Сегеда О., Смолянюк В. Сучасні процеси цифровізації в дипломатичній службі України та Кувейту. *Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей*. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2020. Т. 42. С. 77–88.

9. Сегеда О.О. (2022b). Шляхи оптимізації публічної дипломатії України в Катарі, Кувейті та Об'єднаних Арабських Еміратах. *Modernization of Today's Science: Experience and Trends: II International Scientific and Theoretical Conference*. Singapore: European Scientific Platform, 2022. С. 102–104.

10. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021-2025 / [Упорядники: Дмитро Кулеба та ін.]. Київ : Міністерство закордонних справ України, 2021. 31 с. URL: https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf (accessed on 30 September, 2022).

11. Тиждень України в Кувейті 2022 (світлини) *Посольство України в Державі Кувейт*. URL: https://kuwait.mfa.gov.ua/galleries/tizhden-ukrayini-v-kuvejti-2022-svitlini (accessed on 30 September, 2022).

12. «Україна проживає виклики, що і Кувейт 30 років тому» – Посол України в Кувейті Олександр Балануца. *True.UA*. 11.04.2022 р. URL: https:// trueua.info/news/ukraina-prozhivaye-vikliki-tsho-i-kuvejt-30-rokiv-tomu--posol-ukraini-v-kuvejti-oleksandr-balanuca.

13. У МЗС України запропонували організувати бізнес-місію кувейтських компаній. *Укрінформ. 28.09.2021 р.* URL: https://www. ukrinform.ua/rubric-economy/3323723-u-mzs-ukraini-zaproponuvali-organizuvati-biznesmisiu-kuvejtskih-kompanij.html.

14. Anholt, Simon. Public Diplomacy and Competitive Identity: Where's the Link? in *International Public Relations and Public Diplomacy: Communication and Engagement*, ed. by Guy J. Golan, Sung-Un Yang, Dennis F. Kinsey. New York: Peter Lang Publishing, Inc, 2015. Pp. 189–207.

15. Assiri, Abdul-Reda. *Kuwait's Foreign Policy : City-State in World Politics*. New York: Routledge, 2018.

16. Bravo, Vanessa. The Importance of Diaspora Communities as Key Publics for National Governments Around the World in *International Public Relations and Public Diplomacy: Communication and Engagement*, ed. by Guy J. Golan, Sung-Un Yang, Dennis F. Kinsey. New York : Peter Lang Publishing, Inc, 2015. Pp. 279–296.

17. Friedman, Brandon. The Arab Gulf States: Balancing Regional Security and Domestic Political Changes in *Bustan: The Middle East Book Review*. Penn State University Press, 2013. Vol. 4, No. 1. Pp. 43–56.

18. Golan, Guy J. & Yang, Sung-Un. Introduction: The Integrated Public Diplomacy Perspective in *International Public Relations and Public Diplomacy : Communication and Engagement*, ed. by Guy J. Golan, Sung-Un Yang, Dennis F. Kinsey. New York: Peter Lang Publishing, Inc. 2015. Pp. 1–12.

19. Hayden, Craig. *The Rhetoric of Soft Power: Public Diplomacy in Global Contexts*. Plymouth: Lexington Books, 2012.

20. Henrikson, Alan K. Niche Diplomacy in the World Public Arena: The Global 'Corners' of Canada and Norway in *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*, ed. by Jan Melissen. New York: Palgrave Macmillan, 2005. Pp.67–87.

21. Hocking, Brian. Rethinking the 'New' Public Diplomacy in *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*, ed. by Jan Melissen. New York: Palgrave Macmillan, 2005. Pp. 28–43.

22. Hon, Linda Childers&Grunig, James E. *Guidelines for Measuring Relationships in Public Relations*. Institute for Public Relations. 1999. 40 p. URL: https://www.instituteforpr.org/wp-content/uploads/Guidelines_ Measuring_Relationships.pdf (accessed on 30 September, 2022).

23. Huang, Yi-Hui. OPRA: A Cross-cultural, Multiple-item Scale for Measuring Organization-public Relationships *in Journal of Public Relations Research*, 2001. Vol. 13 (4). Pp. 61–90.

24. Kruckeberg, Dean&Vujnovic, Marina. Public Relations, Not Propaganda, for US Public Diplomacy in a Post-9/11 World: Challenges and Opportunities in *Journal of Communication Management*.Vol. 9, No. 4, December 2005. Pp. 296–304.

25. McQuail, Denis. *McQuail's Mass Communication Theory (6th edition)*. London: SAGE Publications Ltd, 2001.

26. Mead, Walter Russel. America's Sticky Power in *Foreign Policy*. 2009. URL: https://foreignpolicy.com/2009/10/29/americas-sticky-power/ (accessed on 30 September, 2022).

27. Melissen, Jan. The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice in *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*, ed. by Jan Melissen. New York : Palgrave Macmillan, 2005. Pp. 3–27.

28. Nye, Joseph S., Jr. Public Diplomacy and Soft Power in *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 616, March 2008. Pp. 94–109.

29. Sharp, Paul. Revolutionary States, Outlaw Regimes and the Techniques of Public Diplomacy in *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*, ed. by Jan Melissen. New York : Palgrave Macmillan, 2005. Pp. 106–123.

30. Pratkanis, Anthony. Public Diplomacy in International Conflicts: A Social Influence Analysis in *Routledge Handbook of Public Diplomacy*, ed. by Nancy Snow and Philip M. Taylor. New York : Routledge, 2009. Pp. 111–153.

31. Tetreault, Mary Ann, Okruhlik, Gwenn &Kapiszewski, Andrzej, eds. *Political Change in the Arab Gulf States*. Boulder and London : Lynne Rienner Publishers, 2011. 369 p.

32. Tuch, Hans. *Communicating With the World: US Public Diplomacy Overseas*. New York : St Martin's Press, 1990.

33. Waller, J. Michael. *The Public Diplomacy Reader*. Washington: The Institute of World Politics Press, 2007.

34. Zaharna, R.S. Mapping out a Spectrum of Public Diplomacy Initiatives: Information and Relational Communication Frameworks in *Routledge Handbook of Public Diplomacy*, ed. by Nancy Snow and Philip M. Taylor. New York : Routledge, 2009. Pp. 86–100.

Анотація

Марчук В. В., Дерев'янко С. М. **Кувейтський вимір публічної дипломатії України: проблеми та шляхи їх подолання.** – Стаття.

Стаття присвячена дослідженню пріоритетів публічної дипломатії України в Державі Кувейт. Розглянуто розмежування «м'якої», «жорсткої» та «липкої» сили, інтегрований підхід, а також різні моделі публічної дипломатії. Досліджено цілі та інструментарій української публічної дипломатії України щодо Кувейту. Зазначено, що зовнішня політика Держави Кувейт після проголошення незалежності має такі загальнонаціональні цілі: політична та військова безпека; арабська ідеологія та ісламські цінності; місія інвестувати та ділитися національним багатством з менш успішними арабськими та мусульманськими державами. З точки зору інформаційного та реляційного інструментарію публічної дипломатії проаналізовано затверджені Стратегією Міністерства закордонних справ України основні пріоритети у цій галузі. Виявлено, що інформаційний інструментарій публічної дипломатії України у Державі Кувейт охоплює такі основні напрями: економічна, експертна та цифрова дипломатія, та полягає у просуванні у кувейтських і арабських ЗМІ інших держав низки аспектів, які проаналізовані в статті. На сьогодні в Україні існує декілька форматів інституційного співробітництва з країнами Перської затоки, зокрема з Державою Кувейт. Підкреслено, що Україна та Кувейт мають значний потенціал для збільшення товарообігу та реалізації спільних інвестиційних проєктів у нафтогазовій сфері, авіації, важкій промисловості, суднобудуванні та інформаційних технологіях. Звернута увага на те, що з початком повномасштабної війни рф проти України досліджувані напрями української публічної дипломатії у Кувейті звузилися, а основними цілями стали залучення фінансової та гуманітарної допомоги Кувейту, а також домогтися осуду її громадськістю дій рф в Україні. Акцентується на конкретній практиці україно-кувейтських взаємин у різних сферах, підтримці владою та громадськістю Кувейту у війні проти російської держави-агресора. Означено проблеми здійснення публічної дипломатії України в Кувейті та шляхи їх подолання.

Ключові слова: Держава Кувейт, дипломатична установа, імідж держави, національний брендинг, публічна дипломатія, Україна.

Summary

Marchuk V. V., Derevianko S. M. **The Kuwaiti dimension of Ukraine's public diplomacy: challenges and solutions.** – Article.

The paper deals with the study of the priorities of Ukraine's public diplomacy in the State of Kuwait. The distinction between «soft», «hard» and «sticky» power, an integrated approach as well as different models of public diplomacy have been described. The goals and tools of Ukraine's public diplomacy in Kuwait have been identified. It is noted that the foreign policy of the State of Kuwait after the declaration of independence has the following national goals: political and military security; Arab ideology and Islamic values; a mission to invest and share national wealth with less successful Arab and Muslim states. The main priorities in this field, approved by the Strategy of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, have been analyzed, considering the informational and relational tools of public diplomacy. It was revealed that the information toolkit of Ukraine's public diplomacy in the State of Kuwait covers the following main areas: economic, expert and digital diplomacy, and consists in the promotion of a number of aspects analyzed in the paper in the Kuwaiti and Arab mass media of other countries. Today, Ukraine has several formats of institutional cooperation with the countries of the Persian Gulf, in particular with the State of Kuwait. It was emphasized that Ukraine and Kuwait have significant potential for increasing trade and implementing joint investment projects in the oil and gas sector, aviation, heavy industry, shipbuilding and information technologies. Attention is drawn to the fact that with the beginning of the full-scale war of the russian federation against Ukraine, the researched areas of Ukrainian public diplomacy in Kuwait narrowed, and the main goals became the attraction of financial and humanitarian aid to Kuwait, as well as to achieve public condemnation of the actions of the russian federation in Ukraine. Emphasis is placed on the specific practice of Ukrainian-Kuwaiti relations in various spheres, the support of the authorities and public of Kuwait in the war against the russian aggressor state. The problems of Ukraine's public diplomacy in Kuwait and ways to overcome them are identified.

Key words:"country image, diplomatic institution, Kuwait, nation branding, public diplomacy, Ukraine.